

Розвиток креативності майбутніх вихователів у процесі вивчення дисциплін художньо-естетичного циклу

Нежура Т.В.

Педагогічний коледж Львівського національного університету імені Івана Франка

Демократичні перетворення в державі і відповідно в системі сучасної вищої освіти України формують нове соціальне замовлення щодо підготовки фахівців, які творчо мислять у своїй професійній сфері. Творчий розвиток особистості фахівця відбувається завдяки самоосвіті, активному самонавчанню і самовдосконаленню через засвоєння знань у процесі їх проектування, моделювання, структурування, конструювання. Багаторівнева освіта ґрунтується на принципах демократизації, гуманізації, інтеграції, фундаменталізації та соціалізації, вона формує погляд на навчальний процес як на підготовку до оволодіння знаннями упродовж усього життя. Особливостями демократизації освіти є переорієнтація її змісту на поглиблене вивчення людини, суспільства, культури, загальнолюдських цінностей.

Гуманізація освіти передусім передбачає зміну поглядів на характер навчання, в якому студенти і викладачі виступають повноправними партнерами освітнього процесу, суб'єктами розвитку своїх індивідуальних здібностей та професійності.

Освіта на всіх її рівнях потребує творчої активності всіх учасників педагогічного процесу. Зростає значення творчої ініціативи педагогів у пошуку нової стратегії і тактики демократизації та гуманізації педагогічного процесу. Інноваційно-освітня діяльність набуває пріоритетного значення у структурі професійності педагога.

Мотиви, що спонукають педагогів до інноваційної освітньої діяльності, можуть бути різноплановими: суб'єктивними — незадоволення наявною практикою навчання і виховання, стандартними, одноманітними методиками; творча інтуїція, натхнення як наслідок постійного аналізу власної і чужої практики, роздумів і пошуків нового; об'єктивними — залучення педагогів до інноваційної освітньої діяльності через систему управління освітою (участь у наукових семінарах, стажування, методичні об'єднання, курси підвищення кваліфікації, науково-практичні конференції, дискусії, ділові ігри тощо).

Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна риса педагога — це особливий особистіший стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості та рефлексії.

За метою інноваційна освітня діяльність педагога в галузі методики образотворчого мистецтва спрямована на отримання більш високих досягнень в загальному і художньому розвитку особистості дитини, опанування та впровадження нових засобів створення художнього образу у візуальних видах мистецької діяльності, розроблення оригінальних

педагогічних технологій методичного супроводження творчого процесу, відкриття нововведень що зумовлюють п р о г р е с и в н і перетворення в галузі педагогічної практики художньо-естетичного виховання дітей засобами образотворчого мистецтва.

Найважливішою складовою процесу становлення інноваційного суспільства в Україні є особа, орієнтована на інноваційну діяльність і яка прагне до самовдосконалення, саморозвитку. Це, у першу чергу, вимагає наповнення новим змістом розвитку вищої школи, стратегічною лінією якого має стати: створення адекватних умов для оволодіння особистістю раніше невідомими способами діяльності та моделями мислення; вироблення в неї критичного, творчого, креативного ставлення до дійсності, вміння просувати, впроваджувати і широко використовувати нововведення.

В Законі «Про освіту» визначено, що метою дошкільної освіти є забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок»[2].

Креативність – це творча, новаторська діяльність; новітній термін, яким окреслюються «творчі здібності індивіда, що характеризуються здатністю до продукування принципово нових ідей і що входять в структуру обдарованості в якості незалежного фактора»

Водночас наявна різниця між змістом понять “творчість” і “креативність”. Креативність означає здатність продукувати оригінальні, цікаві та незвичні ідеї, швидко вирішувати проблемні ситуації, відхиляючись від традиційних схем мислення. Натомість “творчість” тлумачиться як “психологічний процес створення нових цінностей. Діяльність, результатом якої є створення нових матеріальних і духовних цінностей” Творчість водночас є процесом і результатом, тоді як креативність – її активною основою[1].

В удосконаленні професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері дошкільної освіти важливе місце належить дисциплінам художньо-естетичного циклу, зокрема, таким як «Методика організації образотворчої діяльності дітей», «Художня праця», «Малювання і ліплення». В процесі викладання цих дисциплін вирішуються завдання формування творчої, креативної, активної особистості, при цьому враховуються індивідуальні можливості студентів, рівень сформованості їх навчальної діяльності. Підготовка до занять ведеться у творчій співдружності зі студентами: це підбір матеріалів сучасних педагогічних досліджень, використання креативних методів навчання, індивідуальних завдань.

Одним з основних у стимулюванні креативної активності студентів є використання творчих завдань та інтерактивних вправ, які виступають активною формою і засобом набуття творчих умінь і навичок в умовах активної роботи мислення, напруги пам'яті, актуалізації всіх накопичених знань. Такі завдання і вправи сприяють формуванню інтелектуальних умінь. Наприклад, розробити тематику освітньої діяльності для дітей з використанням нетрадиційних технік малювання; організувати самостійну

художню діяльність дітей з використанням залишкового матеріалу і т.ін. Тобто, обираються ті завдання, які найбільше дивують. Відмова від стереотипів, компонент цікавості, привертає увагу студентів, збуджує їхні емоції і це позитивно відображається на їхній творчій активності[4].

Доцільним є використання методу АКС (активних конкретних ситуацій). Група ділиться на кілька підгруп. Кожна з них одержує папку з описом ситуації. Після виступів представників підгруп починається загальна дискусія, де обговорюються різні точки зору. Цей метод якнайкраще забезпечує активність всіх студентів, викликає у них зацікавленість майбутньою професією.

Для формування у студентів інтересу до навчання і розвитку їх креативності, професійного інтересу виступає підготовка до семінарських занять. Як підсумок можна застосувати метод «Якби....». Студентам пропонується скласти опис та намалювати малюнок про те, що відбудеться, якщо наприклад, вони виконуватимуть іншу професійну функцію.

Для розвитку креативності студентів цікавим є застосування методу «Придумування». Це спосіб створення невідомого раніше продукту за результатами певних розумових дій педагога. Наприклад, заміщення якості одного матеріалу якостями іншого з метою створення нового об'єкта[3].

Творчий потенціал вихователя розуміється як невід'ємна складова сукупної культури фахівця, оскільки завдання педагога – шукати, плекати, бути прикладом для дітей, пам'ятати, що тільки особистість може виховати особистість, тому розвиток креативності вихователя має вагомим значення в педагогічній діяльності.

Отже, інноваційна дослідницька діяльність навчає педагогів бачити пріоритетні напрями розвитку освіти, шукати власні шляхи і способи розв'язання актуальних педагогічних проблем, виявляти ініціативу, ухвалювати нестандартні педагогічні рішення: сприяє формуванню професійних умінь творчого спрямування; допомагає педагогу отримати задоволення від професійної діяльності, надає відчуття самоцінності та самореалізації у професії. Вона переконує педагогів, що для створення нового і руху вперед важливо ніколи не зупинятись у власному творчому пошуку, бо, незважаючи на всі муки творчості, немає вищої насолоди, ніж та, яку дає сам творчий процес і його результат[4].

Список використаних джерел

1. Бистрова Ю. В. Креативна компетентність особистості: зміст та основні напрями формування у вищій школі[Електронний ресурс] / Ю. В. Бистрова // Концептуальні засади становлення інноваційного суспільства в Україні : монографія / К. М. Андрющенко [та ін.] ; за ред.: Ю. Є. Атаманової, Г. П. Клімової. – Харків, 2015. – 6.1. – С. 396–407. – Режим доступу: ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/.../6_1.pdf

2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] // № 2145 VIII від 05.09.2017. – Режим доступу: <https://www.pedrada.com.ua/.../1484-znayomtesya-zakon-uk...>
3. Литвиненко С. Креативність як загальна здібність до творчості: сучасні підходи [Електронний ресурс] // Збірник наукових праць полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. – Серія «Педагогічні науки». – випуск 3 (50). – Полтава, 2006. – С.215-219. – Режим доступу: <eprints.zu.edu.ua/.../Антонова%20Педагогічна%20креатив...>
4. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, Л.А. Янцур. – К.: Вид. Дім Слово, 2010. – С. 120-140.